

# A licencszerződések megkötése és jóváhagyása

**A MINISZTER AZ OTH ELNÖKEVEL** egyetértésben a 41/1953./VII. 31./MT. sz. rendelet 35. §-ában megállapított feltételektől eltérő feltételekkel is megvásárolhat szabadalmat vagy találmányt az állam részére. Az ilyen vételt tartalmazó szerződéseket nevezzük licencszerződéseknek. Az ezek megkötésével és jóváhagyásával kapcsolatos eljárás meggyorsítása érdekében szükséges néhány kérdést tisztázni. Elsősorban arra kell utalni, hogy a fenthivatkozott rendelkezés csak az államra, annak vállalataira, intézményeire, szerveire és a szövetségekre vonatkozik. Ha tehát az állam vagy annak valamely szerve, illetve egy szövetséget alakítól — rendszerint magánszemélytől — egy szerződésben szabadalmat, vagy találmányt vásárol meg, e szerződés csak az illetékes miniszternek az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben adott jóváhagyás után lesz érvényes.

Az állami szervek és szövetségek tehát a már megkötött szerződés alapján kifizetést mindaddig nem eszközölhetnek, míg a megállapodást a miniszter és az Országos Találmányi Hivatal elnöke jóvá nem hagyta. Nem szükséges viszont ilyen jóváhagyás az olyan megállapodáshoz, amelyet a találmány vagy szabadalom átruházásával vagy használatával kapcsolatban magánosok egymás között kötnek. A szerződésben rendszerint érvényes hazai vagy külföldi szabadalom tulajdonjogát vagy kizárólag használati jogát bocsájtják ellenszolgáltatás ellenében, az állami szerv, vállalat vagy szövetséget — továbbiakban vállalat — rendelkezésére. Szerződést lehet kötni azonban nemcsak már megadott és érvényes szabadalomra, hanem olyan szabadalmi bejelentésre is, amelynek tárgyában az Országos Találmányi Hivatal, vagy az arra illetékes külföldi szabadalmi hatóság a szabadalmi oltalom megadása vagy megtagadása kérdésében végérvényes határozatot még nem hozott. Végül lehet a szerződés tárgya oly találmány is, amelyet szabadalmaztatásra be sem jelentettek.

A szerződésben mindig pontosan meg kell jelölni a szabadalmi bejelentés számát. Szabadalmaztatás céljából be nem jelentett találmánynál pedig mellékelni kell a szerződéshez a találmány pontos leírását. Köthető olyan szerződés, amely szerint a vállalat meghatározott összeg kifizetése ellenében szerzi meg a szabadalom tulajdonjogát, illetve, a találmány feletti kizárólagos rendelkezési jogot. Az esetek túlnyomó többségében azonban a szabadalomtulajdonos, illetve a feltaláló visszatérő szolgáltatások ellenében ad engedélyt (licencet) a használatra. E szolgáltatásokat rendszerint az átengedett eljárással készített termékek évi forgalmának — a kiszállított áruk forgalmi adóval csökkentett eladási ár-

nak — bizonyos százalékában határozzák meg. A vállalat rendszerint kiköti a szerződésben, hogy a szabadalom tulajdonjoga, illetve a találmány feletti teljes rendelkezési jog minden további fizetési kötelezettség megszűnésével a vállalatra száll át, ha a kifizetett licencdíjak összege a szerződésben előre megjelölt összeget eléri. Mindaddig, amíg a kérdéses szabadalom tulajdonosa nem az állami vállalat, a szabadalom fenntartása és a szabadalmi oltalom megvédése a szabadalomtulajdonos kötelessége. Ugyancsak ő tartozik visszelni az ezzel kapcsolatos költségeket is (évi illetékek, perek költségei stb.). Ha a szabadalom tulajdonjoga az állami vállalatra száll át, a vállalat az oltalom fenntartása érdekében évi illetéket fizetni nem köteles. Ez utóbbi rendelkezés a szövetségekre nem vonatkozik, csak az állami szervekre.

A licencet, használati engedélyt adóknak érdeke, hogy az átengedett eljárást minél előbb és minél tökéletesebben vezessék be. Ennek érdekében a gyártás beindításában, a termelő munkában résztvevő dolgozók betanításában rendszerint személyes közreműködést vállal. Igen gyakran nemcsak a szakmai és gyakorlati tapasztalatok, rajzok stb. átadásáról van csak szó, hanem ezenfelül a licencadó a vállalat rendelkezésére bocsátja — esetleg külön ellenszolgáltatás ellenében — a gyártáshoz szükséges szerszámokat, gépeket, berendezéseket is. Igen gyakran a licencadó a vállalattal munkaviszonyba is kerül. A munkaviszony azonban már nem a licencszerződésbe, hanem külön megállapodás keretében tartozik. A licencszerződésbe csak a találmány, szabadalom átadásával kapcsolatos rendelkezések vehetők be. A munkaviszony alapja a mindennapi munkateljesítmény. Ezért megkötésére és felbontására nem a licencszerződésre vonatkozó rendelkezések, hanem a kollektív szerződések és a Munka Törvénykönyvének rendelkezései irányadók. A licencet adó a kizárólagos használatot köteles biztosítani, másnak használati engedélyt nem adhat. Állami szerv rendelkezése alapján azonban a szerződésben foglalt feltételekkel más állami szerv is jogosult az eljárást gyakorlatba venni.

**A SZERZŐDÉSSEN MEG KELL JELÖLNI**, hogy a százalékosan megállapított licencdíjat milyen részletekben fizeti a vállalat. Kiköthető esetleg a termelés mennyiségének a licencdíj szempontjából való ellenőrzése is. (Például a termékek sorszámmal való ellátása stb.) Feltétlenül rendelkezni kell a szerződésben annak felbontásáról is. A vállalatok általában kölcsönös három hónapos felmondási időt kötnek ki. Csak az írásbeli felmondás érvényes. A licencszerződésből származó jövedelem adóköteles. A közterheket a li-

cencadó köteles fizetni. Az előzőekben közöltük mindazokat a kérdéseket, amelyekre a licencszerződésben ki kell térni. Egyben közöltük, hogy a kialakított gyakorlat alapján a vállalatok a szerződéseket általában milyen feltételekkel kötik meg. Indokolt esetben természetesen másféleképpen is lehet a szerződésben tárgyalni az érintett kérdéseket, továbbá a szerződés tartalmazhat — az eset körülményei szerint — más kikötéseket is.

A vállalat a szerződés elkészítése után azt mindkét fél által aláírva négy példányban köteles az illetékes miniszterhez jóváhagyás céljából továbbítani. Köteles magában a szerződésben feltüntetni, hogy az csak a miniszternek az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben adott jóváhagyásával lép hatályba. A vállalat egyúttal megindokolja a felügyeleti hatósághoz intézett kísérő levélben, hogy miért volt szükség a 41/1953. (VII. 31.) MT. sz. rendeletben rögzített elvektől eltérő feltételeket tartalmazó szerződés megkötésére. Utalni kell arra is, hogy a tévyszámok illetve tervszámok figyelembevételével a szerződés alapján a folyó és következő évben milyen összegű licencdíj kiutalására van kérés, s hogy a díj a találmány, illetve szabadalom műszaki, szakmai, illetőleg gazdasági jelentőségével arányban áll-e.

**A MINISZTERIUM MEGVIZSGÁLJA** és ellenőrzi szakmai és gazdasági szempontból a szerződést és a vállalat előterjesztését. Ha nem látja szükségét külön megállapodás létesítésének — például az állam tulajdonában álló szabadalmak alkalmazásával is elérhető a kívánt cél — a jóváhagyást megtagadja, s mind állásfoglalásáról, mind pedig annak indokáról a vállalatnak tájékoztatást ad. Ha viszont szükségesnek látja megállapodás létesítését, de annak egyes pontjaival nem ért egyet, felhívja a vállalatot, hogy a licencadóval a szerződés egyes pontjainak módosítása céljából kezdeményezzen tárgyalásokat. Amennyiben a miniszter a vállalat előterjesztését magáévá teszi, a szerződéssel egyetért, mind a négy szerződéspéldányt jóváhagyó záradékkal látja el és az Országos Találmányi Hivatalhoz továbbítja.

Az Országos Találmányi Hivatal elsősorban azt vizsgálja, hogy a megállapodásban megjelölt szabadalom oltalom alatt áll-e. Ha a szerződés tárgya szabadalmaztatásra be nem jelentett találmány, tisztázza, hogy a találmányra lehet-e adni szabadalmi oltalmat, jelent-e az haladást a technika mai állásához képest. Újítási javaslatokra tehát licencszerződést kötni nem lehet. Ha a szerződés tárgya oly szabadalmi bejelentés, amelyre vonatkozólag a szabadalmi okirat kiadása tárgyában még nem foglaltak állást; az Országos Találmányi Hivatal a szerződés jóváhagyása

kérdésében attól függően határoz, hogy a kérdéses bejelentésre a szabadalmi oltalmat utólag megadják-e. Amennyiben az Országos Találmányi Hivatal elnöke sem szabadalomjogi, sem más szempontból nem tesz észrevételt a szerződés megkötése ellen, vagy annak módosítását nem javasolja, jóváhagyását mind a négy szerzőpéldányra rávezeti. Az Országos Találmányi Hivatal az állásfoglalásról az érdekelt minisztériumot, a vállalatot és a licencadót a jóváhagyó záradékkal ellátott szerződés egy-egy példányának megküldése kapcsán tájékoztatja. Ugyancsak értesíti az Országos Találmányi Hivatal az érdekelteket a jóváhagyás megtagadásáról is. A szerződés jóváhagyása lehet végleges, vagy időleges. Ez utóbbi esetben a jóváhagyó szervek meg-

határozzák, hogy mely időpontig folyósíthat a vállalat a szerződés alapján licencdíjat. Ezt követően kifizetést a szerződésre csak az esetben lehet eszközölni, ha a miniszter és az Országos Találmányi Hivatal elnöke újabb felülvizsgálat alapján jóváhagyását meghosszabbítja.

Előfordulhat oly eset is, hogy a szerződés jóváhagyása kérdésében még lehet állást foglalni, a vállalat viszont az eljárás már gyakorlatilag alkalmazza. Például ha a szabadalmi okirat kiadása kérdésében nem történt végleges állásfoglalás, vagy a megállapodás szempontjából nem lényeges pontok módosítása, átszervezése kérdésében tárgyalások folynak. Nincs ilyenkor akadálya annak, hogy a jóváhagyás megadásával a vállalat az átengedett gyártási

eljárást az újításra érvényes rendelkezések szerint bírálja el s a licencadó részére újítási díjat folyósítson. A szerződés jóváhagyása esetén az így folyósított összeg utóbb elszámolás tárgyát képezi. A jóváhagyás megtagadása esetén pedig a javaslat véglegesen újításként tárgyalható. Szükséges rámutatni végül arra, hogy az államnak felajánlott találmányok díjazásával kapcsolatban szerződést kötni, s azt a fent közölték szerint jóváhagyatni nem szükséges. A licencszerződés jóváhagyásával kapcsolatos munka megjavítása érdekében fontos, hogy újítási szerveink munkájukat a közöltek figyelembevételével végezzék.

Dán Jenő

## Az államigazgatási dolgozók újítókonzferenciája

Pártunk és kormányunk határozatainak végrehajtásában fontos és jelentős feladat hárul az államigazgatás dolgozóira. Harcolniuk kell a bürokratikus ügyintézés ellen. E célkitűzés jegyében tartotta meg a Közalakalmazottak Szakszervezete I. Országos Újítókonzferenciáját. A beszámolóban Vas János elvtárs, a Közalakalmazottak Szakszervezetének elnöke kiemelte, hogy komoly erőfeszítéseket kell tenni és erőteljesen támogatni azokat a kezdeményezéseket, újításokat és észszerűsítéseket, amelyek előbbre viszik államapparátusunk munkájának egyszerűsítését.

Az államigazgatási dolgozók újítómozgalmának célja, hogy a régi, helytelen, bürokratikus módszerek helyett új, jobb, egyszerűbb ügyintézésre tegyenek javaslatokat az államigazgatási munka eredményesebbé tétele érdekében. Javaslatoikkal és bírálatokkal kell rámutatni az ügyintézés hosszú útjára, a dolgozókat bosszantó eljárásokra, ezután pedig javítani, tökéletesíteni a hivatalok munkáját, segíteni abban, hogy teljesebb mértékben szolgálhassák a nép ügyét. Az újítások jelentőségének felismerése és alkalmazása nagymértékben segíti elő a szocialista

államigazgatás és a helyi tanácsok munkájának egyszerűsítését, javítását. Csak így erősödhet és szélesedhet a tanácsok kapcsolata a dolgozók széles tömegeivel, az egész lakossággal.

A konzferencián sok szó esett az újítók és észszerűsítők megbecsüléséről, arról, hogy a kezdeményezések felkarolása, az újításokkal való foglalkozás az egyes főhatóságok részéről nem kielégítő. Ezt sok esetben csak adminisztrációs munkának tekintik. Sok panasz érkezik amiatt is, hogy bár az egyes tárcák, minisztériumok feldolgozzák és rendeletként adják ki a beérkező újításokat az alsóbb szerveknek, ugyanakkor a javaslattevőket, akik persze gyakrabban ráismernek újításaikra, nem is értesítik javaslataik sorsáról, sőt egyszerűen elutasítják újításaikat. Igen kicsiny azoknak az újítóknak a száma, akik dícséretben vagy pénzjutalomban részesülnek. Az is gátja az érdemi elbírálásnak, hogy nem mindig áll az elbíráló szerv rendelkezésére a szükséges pénzügyi fedezet és az újítások díjazásának mértéke is alacsony.

A konzferencián nagyszámú észrevétel és javaslat hangzott el. Kö-

rösi György, a Meteorológiai Intézet vezető technikusa szükségesnek tartotta, hogy módosítsák az újítási rendeletet s az államigazgatási, illetve adminisztratív ügyviteli észszerűsítések kerüljenek az őket megillető helyre. Erről beszélt Mohai Sándor elvtárs, a Budapesti Városi Tanács dolgozója is. El kell ismertetni — mondotta — azt a tényt, hogy a hivatalok dolgozói is elősegítik újításaikkal a szocializmus építését. Szalma József, a csongrádmegyei tanács dolgozója arról beszélt, hogy a dolgozók elfásulnak, közömbösek lesznek az újítások iránt, ha látják, hogy újításaik elsikkadnak, mert sokszor egy félét, egy évet is kell várniuk, amíg valamely újítási javaslatra válasz érkezik.

A konzferencia igen eredményes volt. A javaslatokat és észrevételeket a szakszervezet feldolgozta és az illetékes állami hivatali szervekhez továbbította; a javaslatok a szakszervezet újító- és észszerűsítő bizottságának feladatait hosszú időre határozzák meg. A konzferencia megbizonyította: az államigazgatás minden dolgozója szívügyének tekinti, hogy magas színvonalra emelje az államapparátus munkáját.

Révai Miklós

A Klement Gottwald Villamosági Gyárban Farkas Mihály ifjúbrigádja újszerű habverőket gyárt. Eddig körülbelül 6000 darab készült el az új habverőből, amelynek ára 15 forint

Az Ikarusz Gyárban autóbuszkarosszériák mellett gyerekkoszikkal is gyártanak. A terv szerint havonta 2000 darab kocsit kerül ki a gyárból, ezt a tervet októberben 15 darabbal túlteljesítették.

